

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 14 april 1921 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedläggande av rättegång om bättre rätt till krigsmanshushemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Fliselycke nr 1 i Kronobergs län.
(2:a avd.)

I en till riksdagen den 25 februari 1921 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 200, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att kronan på villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas, avstår från anspråk på äganderätt till krigsmanshushemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Fliselycke nr 1 i Linneryds socken, Konga härad, Kronobergs län, vilken hemmansdel nu innehaves av Johannes Petersson.

Av berörda statsrådsprotokoll inhämtas, att förevarande framställning föranletts av en av Johannes Petersson i Fliselycke hos Kungl. Maj:t gjord framställning att av kammaradvokatfiskalsämbetet mot honom anhängiggjord rättegång angående bättre rätt till ovan angivna hemman måtte förklaras skola nedläggas och Petersson tillerkännas äganderätt till hemmanet. Till stöd för sin ansökning har han anfört bland annat följande. Han hade själv köpt hemmansdelen av sin svärfader, vilken åter hade köpt den av en person, som inköpt den på konkursauktion för att försäkra sig mot förlust av sista inteckningen i fastigheten. Då auktionen i fråga förrättades av därtill av häradsrätten förordnad person och vid tillfället ingen rätt för kronan bevakades, samt härtill komme, att hemmanet vore av de senaste innehavarna i laga ordning »infastadt», kunde givetvis varken sökandens svärfader eller han själv tänka sig, att riktigheten av deras fång kunde ifrågasättas. Under antydda förhållanden måste det helt naturligt för honom, som innehaft hemmansdelen i över fyrtio år och därå nedlagt ett livslångt tungt arbete, kännas både smärtsamt och orättvist, om han nu vid närmare åttio års ålder skulle frändömas det enda han ägde och hade

Utskottet.

att lämna i arv åt sina barn. Tre av hans åtta barn hade nedlagt sin bästa ålders arbete på hemmanet.

Efter att hava redogjort för hemmanets historik och i ärendet avgivna utlåtanden samt meddelat, att Petersson för det dåvarande fortfarande vore i livet, har t. f. departementschefen vid ärendets föredragning i statsrådet anfört bland annat följande:

»Av de av mig återgivna utlåtandena torde framgå, att den vinst, kronan kunde tänkas göra genom en återvinning av nu ifrågavarande hemmansdel, icke kunde bli stor. Själva hemmansdelen är jämförelsevis liten, dess taxeringsvärde uppgår för närvarande till 8,000 kronor. Om hemmansdelen återvunnes, torde dessutom kronans behållning komma att högst väsentligt reduceras. Kammarkollegium synes finna sannolikt, att hemmansdelen innehaves med ärftlig besittningsrätt. Värdet av en sådan rätt måste, såsom kammarkollegium jämväl framhållit, vara nära jämställt med värdet av själva fastigheten. Den med besittningsrätten förenade skatteköpsrätten är visserligen för närvarande inställd, men, om den återupplivas — något som i avseende å fastigheter av den beskaffenhet det här är fråga om väl ej är att anse såsom uteslutet — skulle kronan bli förpliktad avstå även äganderätten mot en synnerligen ringa ersättning. Skulle åter ärftlig besittningsrätt ej förefinnas, läser kronan icke kunna undgå att till avträdaren, som ju måste förmodas hava besittit hemmanet i god tro, utgiva ersättning för å hemmansdelen verkställda förbättringar.

Av innehållet i kammarkollegii utredning i ärendet framgår emellertid, att kronans anspråk på hemmansdelen måste betraktas såsom särdeles tvistiga. F. d. hovrättsrådet Ribbing, vilken hörts i egenskap av sakkunnig, har uttalat såsom enligt hans uppfattning sannolikt, att kronans talan skulle komma att ogillas.»

Med hänsyn till i detta fall föreliggande särskilda omständigheter vill utskottet tillstyrka den gjorda framställningen.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 14 april 1921.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 34.